

ALBINA

REVISTĂ POPULARĂ

Apare în fiecare Duminică

COMITETUL DE REDACȚIE:

ION KALINDERU

F. Gârboviceanu	P. Dulfu
G. Coșbuc	V. S. Moga
3-IP. V. Năsturel	N. Nicolaescu
Gh. Adamescu	Gr. Teodosiu
I. Otescu	C. C. P.-Tașcă.

Stramba

Noaa Parfumerie și Drogerie Medicinală TOMA BRĂTULESEU

București, Calea Griviței No. 145 (lângă Gara de Nord). București.

Oferă onor. sale clientele parfumuri din cele mai renumite fabrici franceze, ruse, germane și engleze; pudre de orez, depilatoare și saponi aloe, brillantine, superbe colorante pentru păr, diferite loțiuni, apă de colonia, de lavande, de verveine și portugai, etc., ape și pomezi de quinquina parfumate. Capilarine, col-cream de la principese și comestice higienice, pieptini fiut, Odol, perii, paste pentru dinți, termometre pentru baie și diferite feluri de bureți, glicerină, vasilină, lanolină și tot felul de articole pentru tualete.

Articole pentru menajlu, ca: ceaiuri, cafea și cacao în sămânță și pulbere. făină lactată Nestlé, culori vegetale, arome și esențe pentru liqueruri și limonade, romuri și cognacuri, esențe pentru conserve alimentare, Sifoane cu cari se prepară ape gazoase, alcool și sistematice mașine pentru spirt denaturat, ape minerale și diferite săruri pentru băi, cum și prafuri «Zackerlin», carboral, borax, acid boric, naftalină ieftină, bicarbonat de sodiu, salol și chinine, etc. Aniline și culori, aparate, accesorii și gata soluțiuni, băi, pentru fotografie. Uleiuri și grăsimi minerale, parafină, benzină și vasilină americană, terebentine, pensule, lacuri și culori pentru pictură, vopsele, ceară și sârmă pentru parchete, etc.

Diferite ierburile alese, rădăcini, scoarțe, frunze, flori și semințe pentru cealuri în și muștaruri, precum și felurite uleiuri vegetale și animale, ca : unt de cocos, de in, de ricin și amigdale și curat uleiu din ficat de morun pentru cura de iarnă, etc.

Multe specialități farmaceutice române, franceze și germane, precum: bugie, balsamuri pentru viață, capsule, cataplasme, coaltare, crayoane, cealuri, drageie, elixire, emulsiuni uleioase, emplastre, glicerofosfate, globule, granule, injecțiuni, ovule, paste, pastile, perle, pilule, prafuri, săruri, supositorii, soluțiuni, siropuri și vinuri medicamentoase care, prin rolul ce îndeplinesc unele de a fi atiseptice și desinfectante iar altele nutritive și întăritoare, sunt preparate cu scopul de a fi întrebuințate la vindecarea suferințelor cărora să le redea sănătatea, forța și energia și de a le fi reconstituante ale sistemului nervos îndeplântându-le cu totul anemia și slăbiciunea generală.

Bogat asortiment de caucărie și pansamente cum instrumente și accesorii de resortul Farmaciei, Obstetricei și Chirurgiei, Opticei și Dentistice, ca : vată și tifloane, guthapercha și mușamale impermeabile, tuburi de cauciuc, canule, injectoare și sistematice irigatoare pentru Moașe și Leuze, pompe trage-lapte și biberoane, ploști și lighiane de porțelan, specule, ață de mătase și ace, seringi, sonde, aparate inhalatoare, bandage și cercuri herniare, corsete elastice pentru doamne și ciorapi pentru varice, tuburi stomacale, pulverisitoare și vaporisatoare, preservative, suspensoare, termometre maximale cum și alte utensile și accesorii de sticlă, aluminiu, platină, faianță și porțelan, ochelari, foarfeci și clești, etc.

La cerere, expediază în orice parte a Țării, contra ramburs, prompt și cu preparate cele mai ieftine, ori și ce fel de mărfuri din această branșă.

Albina

Revistă Enciclopedică Populară

Abonamentul în țară pe an Lial 5 | Abonamentul în străin, pe an le' 6
 6 luni : 3 | Un număr 15 bani
 Pentru anunțuri l' leu (în) Mlaa publicitate, 5 bani cuvântul.
 Manuscrisurile, nepublicate se ard

SUMARUL :

G. Coșbuc, Inimile împăraților austriei. — Mihail Sadoveanu, Istoria pe scurt a Târgului Pașcani (III). — Sofia Nădejde, Eri și azi: Rădășeni de azi. — I., Legea Cassei rurale (IV). — R., Domeniul Coroanei «Sadova». — M. Lungianu, Tălcuirea legilor: Despre drepturi. — D. Teleor, Poetul Cârlova. — Dela sate - Informațiuni. — Bibliografie. — Licitațiuni.

Sfaturi practice: Ca să alungăm mustele dela grajduri.

Din ziare și reviste: Cum se poate cunoaște o vită că nu este sămănătoare?

Ilustrațiuni: Monumentul arhiducesei Cristina, de Canova. — Ca-a de administrație de pe Dom. Coroanei Sadova — O școală de pe Dom. Coroanei Sadova. — Pepiniara silvică de pe Dom. Cor. Sadova. — Șurpon pentru uscat sigla de pe Dom. Cor. Sadova. — Poetul Cârlova.

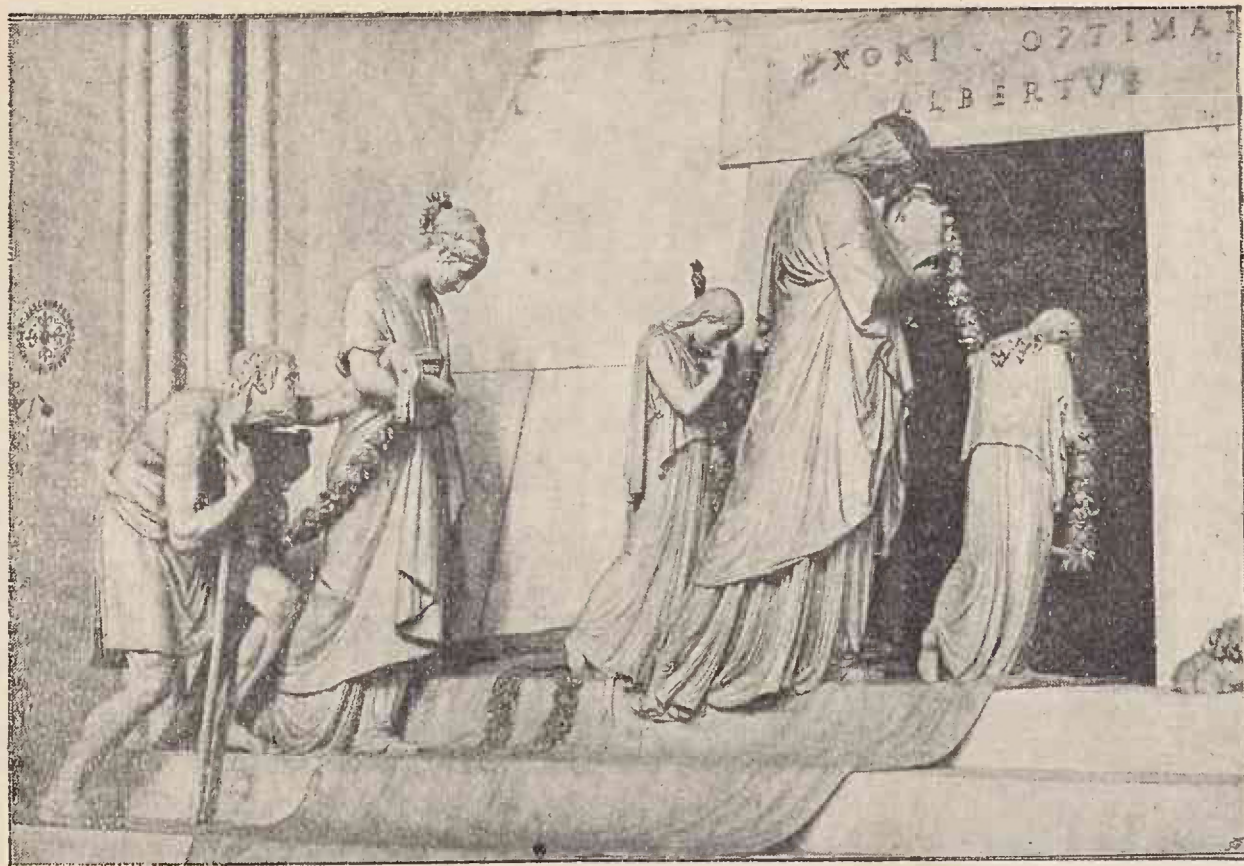
Suplement: Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor. No. 8.

INIMILE ÎMPARAȚILOR AUSTRIECI

În Viena, în biserica numită a Sfântului Augustin, pe o stradă strâmtă nu departe de monumentală poartă a palatului imperial, se află o capelă unică în felul ei în lume prin cele cincizeci și opt de urne în cari sunt așezate inimi de împărați și de împărătese. În dosul altarului numit Loreto stă capela aceasta scundă și întunecoasă, un adevărat mormânt luminat numai de sus de o fâșie de lumină ce cade printr'un geam îngust. E închisă cu o ușe de fier, dar pe două ferestre, mici și cu gratii, poate să privească oricine în curioasa capelă. Pe două polițe de marmură stau înșirate pe lângă zid acele 58 de urne, mai toate de aur, și în fiecare se păstrează câte o inimă a vr'unui membru din familia domnitoare a Habsburgilor.

A fost obiceiul în familia domnitoare a Austriei, ca după moartea vr'unui împărat, să i se împartă trupul în trei părți și să-l păstreze în trei locuri. Inima i se puneă în urnă, în capela Sfintei Laureta, celelalte măruntaii se așezau în căldări de aramă în cripta imperială dela marea biserică a Sfântului Ștefan, iar trupul i se așeză în sicriu în biserica

Monumentul archiducesei Cristina de Canova.

[după un album cu vederi din Viena publicat de K. Mayreder].

călugărilor capuți-i. Acum nu se mai face așa. Trupul mortului împărat se păstrează în întregimea lui, ca și a altor muritori, în cripta călugărilor capuți din Viena

Ideea de a se păstra inimile a fost a împărătesei Eleonora, a doua soție a împăratului Ferdinand II. Ea a lăsat într'adins să se zidească întunecoasa criptă, îmbrăcându-o cu marmură, și cu anumitul scop al păstrării inimilor. Inșă tocmai inima ei și nici a bărbatului ei, nu mai este aici în capelă; amândouă se află într'o biserică din Gratz. Prima inimă ce s'a încredințat acestei capele a fost a împăratului Ferdinand IV, iar cea mai din urmă a fost a împărătesei Maria Terezia. Fiul Mariei Teresiei, blândul și iubitorul de oameni Iosif II, având idei cu totul democratice și de spaimă pentru cei ce țineau la ruginitile tradițiuni medievale, dorea să-i fie după moarte păstrat în întregime trupul. De la el încoace obiceiul vechiu a fost părăsit cu totul.

Impărăteasa Eleonora a zidit capela numită a Lauretei după un model mai vechi, după o bisericuță din Italia. Anume, lângă Ancona într'o pădure de dafini, există o capelă despre care legenda spune că ar fi însăși casa în care a locuit Maria în Nazaret, și că îngerii au adus-o într'o noapte din micul orașel al Palestinei și au așezat-o în pădurea asta, care pe atunci eră proprietatea unei doamne foarte evlavioase, numită Laureta. Adevărul e că această doamnă clădise pe ascunsul capela și răspândise apoi vorba că au adus-o îngerii; o vorbă care a fost îndeobște crezută în veacurile acelea pline de superstiții religioase, mai ales că eră tocmai după înfrângerile creștinilor cari au purtat războaiele cruciate pentru scoaterea Turcilor din locurile sfinte. Decepțiunea creștinilor după două secole de lupte sfinte eră așa de mare încât credeau că trebuie să fie aproape sfârșitul lumii, dacă Dumnezeu nu vrea s'ajute creștinilor să biruiască și s'alunge pe păgâni din Ierusalim și din locurile în cari s'a născut, a trăit și a murit Fiul său. Legenda cu acea capelă își arevea temeiul în credința că Dumnezeu deși n'a ajutat pe creștini, totuși nu poate suferi ca sfânta casă în care a trăit Maria și a copilărit Iisus să fie în stăpânirea păgânilor, și de aceea a trimis îngerii s'o mute în pădurea Lauretei.

Eleonora a trimes în anul 1624 arhitecți în Italia ca să studieze capela și să-i facă apoi în biserică Sf. Augustin — care există de vre-o trei sute de ani — o capelă întru toate asemenea, și ca formă și ca mărime. După trei ani capela împărătesei eră gata. Astăzi nu e cum a fost, căci de vr'o trei ori a fost reînviată și aproape și mutată din locul ei.

Afară de această capelă, biserică Sf. Augustin mai are un lucru vrednic de văzut: monumentul archiducesei Cristina, făcut de vestitul sculptor italian Canova. Arhiducesa a murit tânără, jălită de toți, iar soțul ei ducele Albrecht

care o iubea foarte mult, a însărcinat pe Canova, maestrul ce pe atunci era în culmea gloriei sale, să facă monumentul. Doi ani a lucrat artistul la acest vestit monument care e o minune de frumusețe și poate că între monumentele mortuare e cel mai mișcător din lume.

G. Coșbuc.

ISTORIA PE SCURT A TÂRGULUI PAȘCANI

II.

și putea zice că am crescut odată cu târgul. Colindam cât eră ziulica de mare cele trei uliți, a Economului, ulița mare, și ulița școlilor. Mă amestecam printre băeții de Ovrei cu puținii mei tovarăși creștini; jucam în bumbi, innălțam zmee; și seara ne luam la goană prin șanțuri, cu larmă, cu chiote.

Târgul eră, în copilăria mea, între 1880 și 1890, o îngrămădire de căsuțe sărăcăcioase, în cari trăiau mulți Ovrei sărmani. Două uliți de căsuțe sărace. Pe ulița mare se înșirau dughenile și dughenițele, crășmele și pităriile. Și Dumineca, odată, de pretutindenii, din cele unsprezece sate ale comunei, toate așezate pe moșia roznovenească, se îmbulzeau săteni, cari aveau de vândut și cari aveau de cumpărat. Umpleau crășmele pela amiază; începeau a cânta lăutarii în toate părțile, ș'apo' spre seară porneau și oamenii și dobitoacele spre case, măsurând drumul din șanț în șanț.

Pe-atuncea, mi-aduc aminte că regulat vedeam la sărbătorile domnești de peste an, când venea lume mai multă la târg, pe doi marchitani: unul scurt, voinic, cărunt: altul nalt, adus de șale, slab și trist. . . Intrau în târg cu clitul de lădiți alămite în spate, cu curele late trecute pe subsori; pășeau încet, cumpănindu-se înainte, și băteau în pământ cu cârja legată 'n fier la capăt. Veneau pe șoseaua Neamțului, plini de praf, cu privirile trudite. Nu se uitau nici la dreapta, nici la stânga, nu intrau în crășme, nu se abăteau pe la pitării. Se opreau tocmai în capătul cellalt al târgului, lângă hanul boeresc, hanul vechi, ca o cetate. Acolo coborau din spate și desfăceau lădițele, și întindeau pe pânze, la marginea drumului, toate minunile mărfii lor: mărgele și hurmuzuri, brățări felurite, inele și cercei, flori în capete de bolduri, oglinjoare și păuni; fluiere și cavaluri, muzicuți și jucării pentru copii, draci de lemn și de petică; toate lucrurile colorate și mărunte pe care cu grabă le impresurau flacăi și fete și țânci de-o schioapă cu priviri lacome, c'un

gologon într'o mână, bucuroși dar nehotărâți într'o alegere potrivită. Amândoi marchitanii erau doi creștini blajini; aveau prețuri hotărâte pentru mărfurile lor eftine; zâmbeau cu bunătațe, întindeau o floare ori un păun c'o glumă; pe urmă, spre seară, își închideă fiecare în cele șase cutii toată averea, și se duceau undeva, în Vatra Pașcanilor, la vre-un sătean cunoscut, ca să îmbrace ceva și să se odihnească noaptea. I-am văzut o vreme regulat; pe urmă, într'un rând, s'au dus spre Neamț, spre asfințit; și nu i-am mai văzut niciodată. Mi se pare, când îmi aduc aminte, că s'au dus, s'au tot dus pe un drum fără sfârșit, spre alte tărâmurii ca să nu se mai întoarcă. . . Și'n târg s'au mai deschis câteva dugheniți, ba la *Mutu*, ba la *Leizăr*, dugheniți cu oglinjoare, cu mărgelile și cu flori, pe care nu le mai vindeau cei doi călători tăcuți.

Pe vremea aceea auzeam spunându-se în juru-mi istorii ciudate.

Se spuneă că boerul Roznovanu, «cuconașul», e înnotător cumplit. Zice că se duceă cu trăsura în susul Siretului, departe, și pe urmă se lăsă la vale, în cursul apei, înnotând până la podul de fier din drumul Iașului.

Il vedeam și cu pe acest boier ciudat, în toiul căldurilor verii, trecând la câmp pe ulițele târgului, în trăsura largă, învălit într'o blană uriașă. Și auzeam spunându-se — iar — că «cuconașu» de multă învățătură și de multă străinătate, și-a cam eșit din fire; ș'acù, pe călduri, umblă în pielea goală, învălit numa'n blănuri scumpe.

Și se mai spuneă iar că «cuconașul» într'un rând a avut gust să cheme zece pluguri din Vatră. Au adus vătășeii și feciorii cu nepusă masă pe oameni și i-au pus să are pe o bucată de loc gunoios, la deal de târg, lângă țintirimul Ovreilor. Așa dăduse poruncă boierul! Când vede că oamenii au tras brazdele ș'au gătit, chiamă pe feciori și le dă săculețe de gologani: să semene cât ai clipi, cât e arătura proaspătă, toți banii. . . După aceia s'au uitat cum trec grapele peste sămânță, s'a urcat în trăsură și s'a dus mulțumit la curte. Iar în urmă-i au avut ce scurmă, ce greblă și ce ciuruși oamenii toată țărna arăturii. . . Zice-că a eșit târgul și s'a uitat ca la o minune.

Târgul creșteă, cu voia și cu bunătațea boerului, care-și aveă moșia cam încurcată și duceă lipsă de parale. Ici se dărâmă o casă veche și se clădeă alta, dincolo se porneă alta de isnoavă. Hanul trecu în stăpânirea unui negustor; toate dughenile vechi de piatră și de cărămidă trecură în stăpânirea negustorilor. Și pe une locuri, un «calic» de odinioară își vopseă casa cu roș și'o împodobeă cu geamlăc. Dela «trei dughe.e, trei lulele» afacerile crescuseră la operații încurcate, la socoteli de camătă. . . Așa vedeam cum arată unii din cei mai vechi, cu degetul, pe «domnu» Șapsa cel chior

de un gețiu. . . Eră po vremea războiului așa de calic, încât nici darea către boier și comună n'o putea plăti din negustoria lui; și vătșelul Clipici, drept pedeapsă, îl purtă desculț și-l alungă prin spinările maidanurilor, bătându-l cu harapnicul Acuma Clipici calicea cu desagii pe umărul stâng, strângându-și obrazul și sbătându-și pleapele. Avea ș'acuma o infățișare de hoțoman bărbos, Țiganul. . . Iar «domnu» Șapsa, îndărătul geamlăcului, sta răsturnat în jâlț și privea pe gânduri înaintea-i numai c'un ochiu. . . Și din când în când, îl poftea «cuconășu» la curte. . .

În istoria târgului mai intră și d-l Iacobache, vechilul, care trecea zilnic, la umblet, pe calul lui alb: și Vasile Vânătorul care se ducea des cu câinii ca s'aducă vânat pentru masa boierească; și cuconu Panaite, cel mai credincios om al Roznovanului, om mare, greoiu, cu fața stacojie. . .

Mai intră în istoria aceasta și alți oameni de încredere ai stăpânului, primar, ajutori de primari, perceptori, toți slujbași cari zilnic colindau dughenile, răcneau și băteau din picioare la negustori; iar apoi, la boier, intrau umiliți, târându-se, cu ochii ațintiți spre mâna care avea un tremur ciudat la mână.

O minunată gospodărie părea a se face în comună, în umbra uriașă a boierului. Ulițele se schimbau primăvara și toamna, în fluvii de noroi; noaptea, n'avea chip să iasă nimeni din casă, căci nu eră un felinar care să arunce o rază de lumină, în umede rătăcări, în șanțuri mocirloase. Felinare ardeau, dar prin ogrăzile părinților comunei. În budget poate erau trecute cu zecile aceste izvoare de lumină, după cum cu zecile erau trecuți poate sergenți, vătășei, măturători. . . Poate și poduri făceau și dregeau edilii, poate și ulițele le prunduiau, toate treburile obișnuite ale unei comuni mari poate erau trecute în registre și plătite. . . «Cuconășul» întunecă cu umbra lui condicele, lucrările, banii. tot. Și târgul creștea, încet, în noroiul și ticăloșia lui, iar prinprejur pe moșie, țărani din unspreze sate se încordau din greu gemând, pe brazda neagră. . .

În fruntea acestui târg nou și repede crescut, în fruntea comunii aceștia mari, într'o vreme toți slujbașii chemară, cu lacrimi, pe boier, pe stăpân, și-l puseră primar, ca să nu mai poată nimeni zice nimic. Și boierul se osteni odată să vie la primărie, la o împărțire a premiilor. Și dăruî, bucurând pe părinți, unor premianți câte doi juncani, altora câte o vițică, altora câte patru oițe, de au rămas de pomenire printre gospodarii din Vatră și până în ziua de azi premiile acelea împărâtești.

Pe urmă boierul, blajin și lăsător, tot mai necăjit și mai cufundat în datorii cu călătoriile și străinătățile lui, n'a mai dat pe la primărie. Și'n numele lui se tocmiră multe poduri care nu erau și se prunduiră multe drumuri care tot

fără prund rămaseră; până ce, într'o bună zi, căzură oameni străini de pe la București, puseră mâna pe condică și cercetară arhivele...

Apoi ce-au găsit ei, iarăși a rămas în amintirea tuturor. Pe sus au fost ridicăți toți slujbașii cari viețuiseră și se în-cuibaseră în umbra «cuconașului» pe sus fură duși dela mic până la mare. Au stat închiși, au fost judecați. au umplut pușcăriile, s'au risipit prin lume; ș'atuncea a început a se face, așa, o dumerire în târgul nou și în satele de prin prejur.

În vre-o două rânduri, la alegeri s'a îmbulzit prea mulți săteni; într'un rând a pornit zvoană și mânie. Ba oameni îndârjiți au stâlcit pe d-l Iacobache, ba au alungat pe cuconu Panaite, de-a trebuit, săracul, să se ascundă prin privniți cine știe pe unde. Ba au strâns între pieptari, urlând, chiar și pe «cuconaș» și se zice că au căzut și câteva ciovege. Dar a venit armata, cu vestitul căpitan Dimcea cărnul și rânduială s'a făcut: au fost prinși oameni, grămădiți prin beciuri, bătuti, stâlciți; și iarăși, venind primăveri, muncitorul s'a îndoit cu trudă pe brazdă, între coarnele plugului, suflând ca și boii dela jug.

Dar târgul crește și negustorii se îmbogățeau. Domnu Iacobache, de necaz, cobori în țara de jos și luă în arendă o moșioară; boierul Roznovanu se desfăcû de moșie ca să scape de datorii, se despărți de sălașurile vechi ale neamului și se duse să moară prin pustiul străinătății; cuconu Panaite începû afaceri mari; un străin, un avar cumplit, colonelul Alcaz, ca să-și întoarcă milioanele date, puse stăpânire și începû să strângă ca într'u teasc, să stoarcă bogățiile rămase. Începû o viață îndârjită, fără hodină, urmărind datornici, prigonind pe vechii și necăjiții muncitori. De dimineață până'n seară colindă pe câmpuri, c'o pălărie uriașe de pae, cu pantaloni cârpiți în genuchi, cu surtucul cârpit în coate... cu o chiflă și cu un coșteiu de măsline în buzunar: toată mâncarea lui dintr'o zi!

Târgul crește. O tăcere adâncă domnea dincolo de lanuri, în satele triste. Stăpânul se întorcea întunecat și gânditor, trecea printre dughenile și printre tărăbile nenumăraților negustori, și intră în parcul pustiu. Acolo se înno-molea rămnicul odinioară încununat de cresson, cădea în ruină curtea veche cu balcon săpat în piatră și se părăgineau pe veșnicie grădinele cu flori rare...

Mihail Sadoveanu.

Prietenia sfârșește unde începe lipsa de încredere.

(Seneca).

ERI și AZI

II.

Rădășenii de azi.

Am arătat în alt articol ce fel eră satul Rădășenii acum 50 de ani: sat de oameni nevoiași, mâncați de greul boierescului și al dijmelor; casele tupilate și dezgrădite, oamenii, și copiii mai ales neprimeniți și plini de insecte; căci bietele femei n'aveau nici vreme și nici cunoștințele trebuitoare unei gospodine bune. Mulțumită legilor ocrotitoare pentru săteni, scăpară de boieresc și de dijmă. Mulțumită unui învățător-preot cu trageră de inimă, satul ajunge a-zi minunea minunilor, adevărat sat din basme, unde țăranii și țărancile și băeții de școală sunt atât de curați și de frumos îmbrăcați în portul lor național, în cât, vorba unui călător: «par'că sunt țărani de pe scenă».

Satul Rădășenii are vre o 400 de case. Mai toate sunt clădite bine, acoperite cu șindrilă și au câte două-trei camere și beciu pentru ținut poamele. Au edecuri, garduri bune, îngrădesc livezile de pomi roditori, meri, peri, pruni, cireși, mai toți altoiți (hultoane), cu cari fac negoț întins. De cum încep a fi roade, femeile duc cu trăistele la Folțiceni, și vând să aibă pentru cheltueala casei. Femeile sunt foarte muncitoare, econoame și negustoroase. Ele duc poame, ouă și lăptărie la oraș; și, dacă pot să ia preț bun, le dau, iar de nu, strâng frumușel, pun tot în traistă și pleacă îndărăt; căci, vorba lor: «Nu vindem de nevoe, ci fiindcă avem de prisos; dar nici în dar nu mi-oiu da munca. Las' că am eu ce face cu ele. De-s poame le usuc și le vând iarna mai cu preț; de-i fruct, îl bat la puțină și, vorba ceea, gunoiul de vară e piper iarna».

Toate astea le poate face Rădășanca, fiindcă are de toate și nu duce nici o lipsă, dar e și muncitoare; căci, din zori și până la cântători, nu i cade lucrul din mână nici iarna nici vara.

De aceea nu i minune că-i vezi casa plină cu țesături, la-
vițele așternute de jur împrejur cu lăicere alese; iar pe pa-
turi se ridică zestrea fetei ori nevestei până 'n pod: perine
de pene, scoarțe și lăicere de lână, alese frumos. Pe culme
stau hainele de sărbători. Lada e plină de valuri de pânză.
Fata cea mai nevoiașe, când se mărită, tot are cel puțin
șasesprezece cămăși de pânză, țesute și cusute frumos. Pe
urmă, valuri de pânză, de șervete și de ștergare în scaune
și în patru ițe, cearșafuri și fețe de pernă. Femeile sunt atât
de harnice că țes pânzeturile și pentru vânzare.

Casele sunt curate și frumos spoite pe di'năuntru și pe
di'nafară. Țeranii sunt foarte primitivi și bucuroși, când le
vine cineva. Cei mai mulți dau mosalirilor dulceață și cafea.

Încă un lucru, care, de bună seamă, e în legătură cu
starea lor bună, e că nu sunt băutori. Iată ce spune și
d-l A. D. Xenopol în articolul său: «O excursie la Ră-
dășeni»:

«Când intrai, acum la sfârșitul verei, în ogrăzile locuito-
rilor, mă minună mulțimea și frumusețea recoltei adunate.
Câteva stoguri de fân, care s'a făcut mai bine în aceste
părți decât pe aiurea; câte-o gireadă de ovăz pe care
începuse să l treere, cu unul sau doi cai; cânepă, din care
femeile țes pânză pentru rufelile lor. Chiar acum începu-
se culesul unor feluri de poame mai vâratece, pe care îl fac,
nu scuturând arborele, ci urcându se până 'n vârful lui pe
niște scări înguste. . . Pretutindene simțeau adevărata bu-
curie, văzând atâta hrană pentru oameni și pentru vite,
adunată în niște locuri bine închise, umbrite de numeroși
arbori și așternute cu un covor de iarbă deasă ca mușchiul».

Alt lucru însemnat e că, după spusa d-lui A. D. Xeno-
pol, în Rădășeni erau numai doi bețivi. Asemenea sunt
foarte puțini fumători de tutun.

Rădășenii sunt un sat de pomete cu pomi roditori. Nu
e casă care să nu aibă cel puțin o grădină cu pomi, mare
de zece prăjini fâlcești. Acești pomi sunt adevărată bogă-
ție. Unii săteni cu pomete mari vând pe an de câte 3—4
mii de lei poame.

Tot poamele, credem noi, sunt pricina pentru care să-
teanul de-acolo nu simte nevoie de-a se da la băutură.

Satul Rădășenii e dovadă vie cum că s'a făcut mult în

țeara românească și că unde au fost împrejurări prielnice îndestulătoare, starea săteanului și materială și morală, e îmbucurătoare. Cei cari strigă că nu s'a făcut nimic și că săteanul a mers ca racul, să facă bunătate să cerceteze un sat ca Rădășenii, să vadă ce-a fost și ce este. Pe urmă, credem, că se vor încredința cum stă adevărul.

Satul Rădășenii merită să fie cercetat cu de-amănuntul pentru a lua învățături vii de ce s'ar putea și ce ar trebui de făcut și în alte sate pentru a ajunge la aceeași bună stare. Încă o vorbă a d-lui Xenopol e că Rădășenii își gunoesc pământul și de aceea rar li se întâmplă să nu aibă măcar recoltă mijlocie. Prin grădinile lor au adunate movile de gunoiu, anume pentru a le căra la câmp.

Ei seamănă orz, ovăz și mai ales cartofi, cu cari hrănesc și vitele.

Așa, dacă nu se face un soi de pâine, se face altul și nu-i omul de tot lipsit.

Le-am spus toate acestea spre a arăta că sunt sate, unde s'a făcut foarte mult și că țeranul român e primitiv de învățături bune și poate fi de-o hărnicie pe care nu-i în stare s'o întreacă nimeni.

Vorba să aibă de unde lua pilde, să vadă cu ochii o gospodărie și o muncă mai folositoare, că atunci face așa și el. Grădina și pomatul școalei sunt cele dintâiu menite să slujească de pildă. După vorbe, nu se poate el lua; dar lucrurile văzute și pipăite au putere de-a încredința și pe cel mai necredincios: pipăe și crede.

Cel puțin învățătorii din susul Moldovei ar face bine să vadă satul Rădășenii, să cerceteze mai de-a-proape toate împrejurările și să vadă ce se poate face și la ei, în sat. Credem că azi le-ar fi mult mai lesne de făcut asemenea minuni decât i-a fost răposatului preot Lateș acum cincizeci de ani. Le-ar fi, dacă ar avea credința care o avea răposatul preot. Și trebuie această credință, dacă voim să facem din toate satele românești, sate cu bună stare. Altfel primejdii mari ne pase neamul în fiecare clipă.

Sofia Nădejde.

LEGEA CASSEI RURALE

IV.

Art. 26 regulează că la orice cumpărătură de moșie ce se va face prin Cassa rurală, aceasta să întrebe ministerul de domenii de are nevoie de vre-o bucată de pământ din moșie sau de vre-o clădire aflătoare pe ea. Pân într'o lună va trebui să răspundă Ministerul.

Dacă va tăceă, înseamnă că nu-i trebuie. Dacă va fi pe moșie o clădire de care i-ar face trebuință Statului, județului sau comunei, acestea au drept s'o cumpere. Dacă asemenea clădiri sau ecareturi nu le va voi nici Statul, nici județul nici comuna sau nu ar putea-o întrebuință cu folos asociația sau tovărășia țerânească, se va despărți în jurul ei o bucată de pământ de cel puțin 50 și cel mult 150 de hectare. Lotul acesta se va vinde la tribunalul județului la cel ce va da mai mult, cu îndatorire să răspundă banii pe dată.

Art. 28—35 regulează cum se vor putea alcătui sau cumpără islazuri comunale cu ajutorul Cassei rurale. Mai întâiu, pe moșiile cumpărate prin această Cassă, se va despărți o întindere potrivită pentru islaz, în întinderea arătată în legea învoelilor agricole. Partea aceasta o va cumpără comuna și va sluji ca islaz pentru vitele locuitorilor.

Cassa rurală poate împrumută comunelor, cari au cumpărat sau vor cumpără islazuri dela proprietari sau dela Etorie banii trebuitori. Pentru chezeșuirea plăței, Cassa va lua ipotecă în rangul întâiu asupra acestor islazuri, iar veniturile din plata pășunatului se vor întrebuință întâiu și întâiu la plata datoriei.

Dacă vre-o comună va cumpără islaz din moșiile datoare la Creditul funciar rural, Cassa rurală îi va da cu împrumut banii ce vor mai fi de dat vânzătorului peste partea de datorie la Credit. Datoria dela Credit va rămâneă asupra comunei cumpărătoare, chezeșuită printr'o ipotecă în rangul întâiu. Împrumutul ce va fi făcut Cassa rurală se va chezeșui printr'o ipotecă în rangul al doilea. Cassa ru-

rală, înainte de a da împrumutul de care vorbirăm, va cere dovadă că Creditul s'a învoit ca ipoteca veche a moșiei să se împartă între Comună și vânzător. Dacă nu va fi următoare Comuna a plăti ce-i datorește Cassei, Cassa își va lua plata din orice venituri ale Comunei. Dacă însă n'ar fi de unde lua, va răspunde Statul.

Când, pe o moșie cumpărată prin Cassa rurală, se va face sat, se vor lăsa în vatra satului pentru fiecare gospodar 2000 de metri pătrați. Dacă numărul loturilor va trece de 100 și dacă satul nu s'ar putea lipi de vr'un cătun sau sat vechiu, se va face sat și comună nouă. Atunci se va despărți loc pentru școală, pentru biserică, pentru primărie, de asemenea pământ de lucru pentru școală și biserică, de asemenea pentru țințirim etc. Acestea le va plăti comuna.

Dacă locuitorii din vre-o comună sau sat vechiu vor cumpăra o moșie vecină, se va deosebi lotul pentru școală și cel pentru biserică, dacă nu le are comuna.

Cine cumpără pământ prin ajutorul Cassei rurale are a se suferi la oareșicari regule, în folosul său. Așa: nu are voie să dea lotul său în arendă, fără vrerea Cassei rurale, care va îngădui arendarea, numai dacă se va încredința că nu-l poate lucra cel ce-l are. Dacă s'ar face arendări fără voia Cassei, nu vor avea nici o putere și Cassa rurală va gonii pe arendaș.

Mai au datoria să se mute și să se așeze pe lotul cumpărat, până în trei ani dela punerea în stăpânire. Numai dacă au locuință la depărtare mai mică de 5 km. au voie să nu se mute. Ceialți, dacă nu se vor muta până în doi ani, vor primi înștiințare să aibă a se așeza pe lot. Dacă va trece un an și nu vor fi fost următori, Cassa rurală le va lua lotul și le va înapoia plățile ce vor fi apucat a face, firește, scăzând datoriile ce cumva vor fi având la Cassa rurală.

Măsura e aspră, dar trebuie; căci nu se mai pot îngădui toate răutățile ce s'au întâmplat cu loturile vândute până acuma țeranilor.

Altă îndatorire și mai însemnată e de a lucra pământul bine, semănând nutreț, legume, sfeclă, cânepă, în și anume așa cum îi va povățui Cassa rurală prin oamenii săi. Țeranii, cari lucrează tutun pentru regie, având îndatoriri a-l lucra după povețele regiei, nu au avut a se plânge; căci

câștigă mult mai mult decât dacă ar fi lucrat cum știau ei. Așa va fi și cu cei cari vor avea de urmat povețele Cassei rurale.

Tot odată, țăranii cari vor cumpăra loturi prin ajutorul Cassei rurale, vor fi îndatorați a face întovărășiri între ei pentru cumpărat unelte de plugărie și altele, vite, semințe; de asemenea și pentru a vinde împreună recolta, ouăle, laptele etc.

Loturile cumpărate prin Cassă se vor putea înstrăina și ipotecă; deci nu sunt apărate cum sunt cele cumpărate în puterea altor legi sau celei dela 1864. Dar loturile de câte 5 hectare se vor putea vinde numai între țărani. Niciunul nu va putea cumpăra mai mult de două și nu va putea întruni mai mult de 15 hectare. Preoții și învățătorii, cari vor fi având mai puțin de 5 loturi, vor avea drept a cumpăra încă 2 loturi dela țărani.

Orice altă vânzare e ca și cum nu s'ar fi făcut. Dar schimbul de pământ pe pământ, de același preț, se îngăduie, dar numai cu învoirea Cassei

Cei cu loturi mari le vor putea vinde, dar cumpărătorii vor avea a plăti așa cum se îndatoraseră cumpărătorul ajutat de Cassa rurală. Inșă ori când va fi să se vândă un lot mare, Cassa rurală are întâietate și poate să cumpere ea lotul, nedând voie altora să se amestece.

Se pot lua bani, chezeșuiți prin ipotecă asupra loturilor; dar numai până la câți bani va fi apucat a da vânzătorul pentru lotul său. Altfel ipoteca nu va avea nici un fel de putere.

Dacă în pământul cumpărat prin Cassa rurală se va afla petrol sau cărbuni sau altceva, cumpărătorul nu va putea da voie cuiva să scoată petrol sau cărbuni etc., fără învoirea Cassei.

În cap. IV vedem cum Cassa poate cumpăra moșii scoase la mezat, chiar dacă nu ar avea mușterii căror se le vândă numai decât. Când va scoate și ea în vânzare o moșie de acestea, dacă nu se va îmbrăca toată cu loturi de 5 hectare, prisosul se va împărți în loturi până la 50 de hectare și se vor vinde la cumpărători, cari vor dovedi că nu au altă moșioară mai mare de 25 de hectare. Întâietate la aceste loturi mari vor avea cei ce vor fi isprăvit o școală înaltă de agricultură. Vor trebui să numere banii înainte.

Cassa rurală nu va putea lua mai mult de 10 la sută peste cât a dat pe moșia cumpărată.

Cumpărătorii de loturi pe aceste moșii au aceleași îndatoriri ca și cei de cari am vorbit mai înainte, cum s'ar zice, ca și cei cari au cumpărat moșii prin mijlocirea Cassei rurale, dar nu dela Cassa rurală.

I.

Domeniul Coroanei „Sadova“

Moșia Sadova din Dolj cu diversele ei trupuri de odinioară, făcea parte din averile vestitei familii oltene a Craioveștilor. La Sadova a fost o mănăstire, care s'a îmbogățit în cursul vremii cu multe moșii dela boieri și dela Domni. Aceste moșii au fost secularizate odată cu toate averile mănăstirești, iar o parte din ele au format Domeniul Sadova care s'a dăruit Coroanei Române în 1884.

Domeniul acesta are o lungime de 27 km., iar lățimea variază între 4 și 16 km.

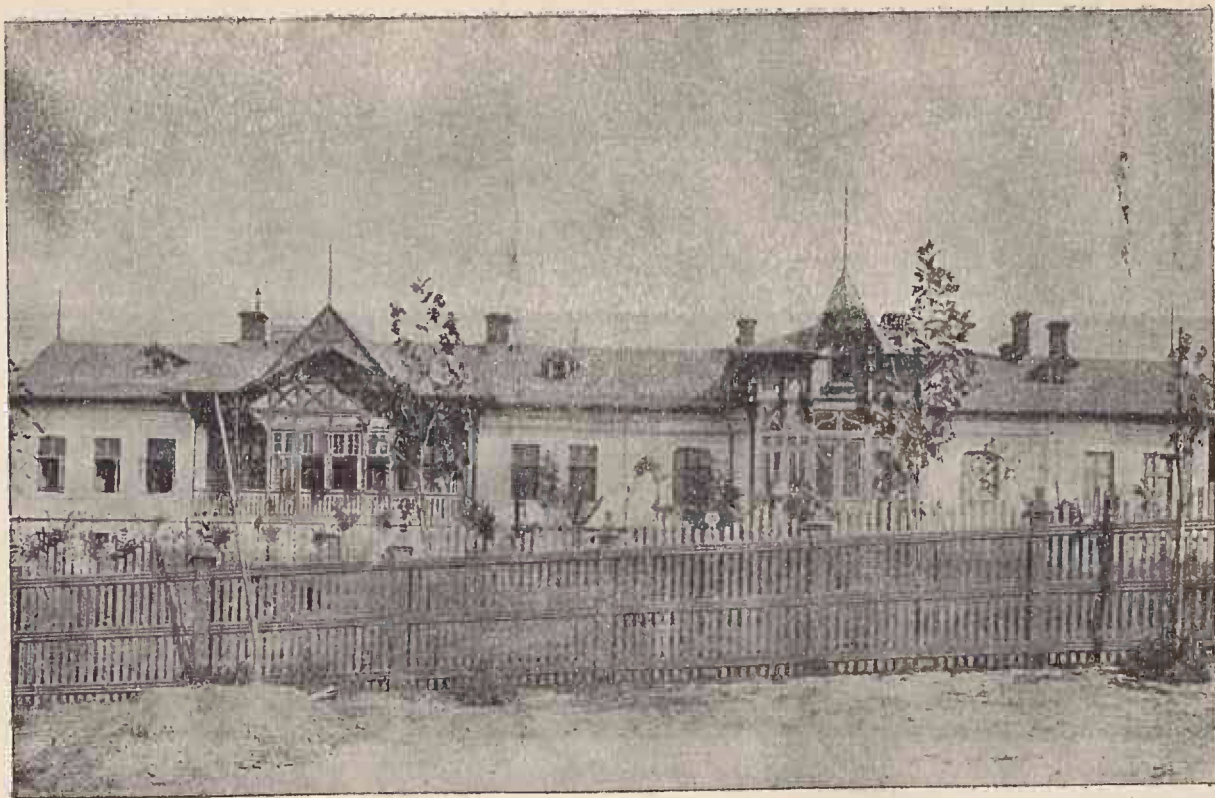
Suprafața totală a lui este de 19.411 hectare. Este udat puțin de râul Jiu și străbătut de pârâul Jiețul.

Sistemul de cultură este estensiv. Dela 1902 se lucrează pentru introducerea asolamentelor. Se urmărește un asolament de 4 ani în cultură extensivă și altul de 5 ani în cultură intensivă.

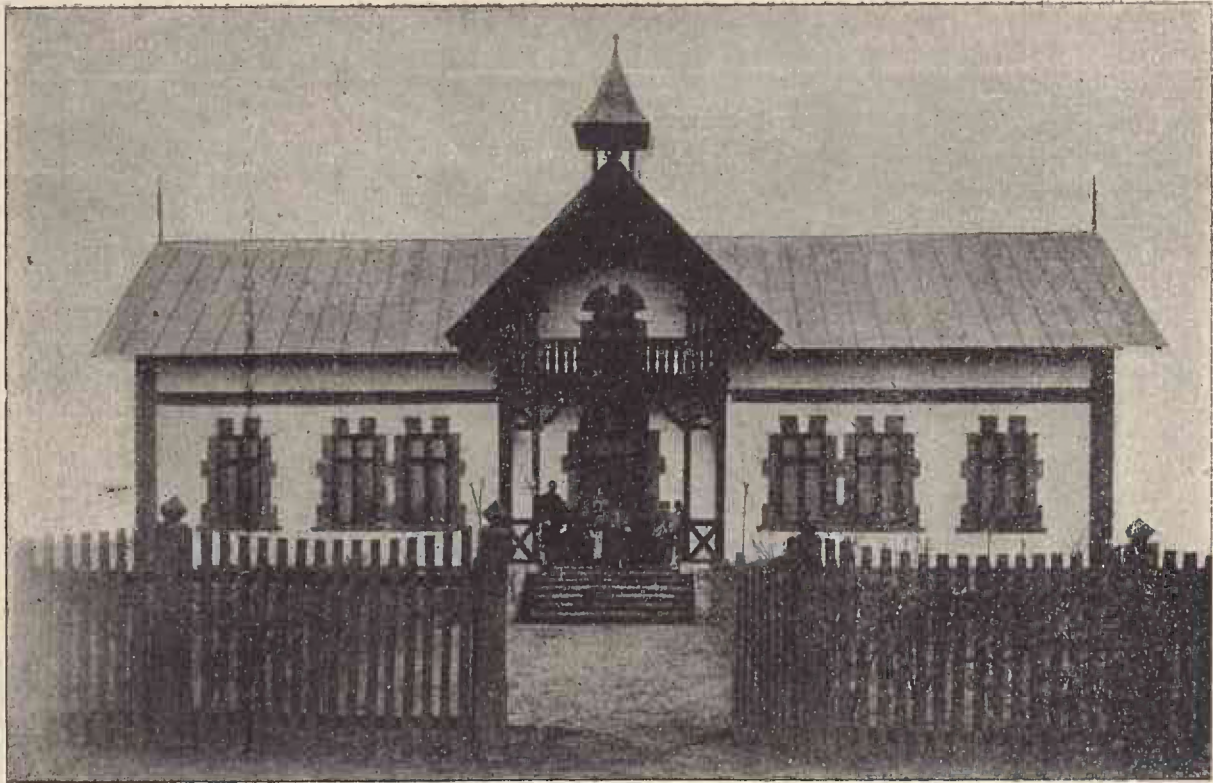
S'au făcut până acum sau sunt în curs de lucrare multe îmbunătățiri, defrișări de păduri; s'au drenat bălțile mlăștinoase, cari erau focare de infecție pentru locuitori, etc.

Creșterea vitelor și îmbunătățirea raselor de animale a format dela început una din preocupările de frunte ale Administrației. Ca industrii, sunt: mai multe mori, o fabrică de țiglărie și una de ulei, un atelier mecanic de ferărie, unul de rotărie, unul de tâmplărie și unul de dogărie.

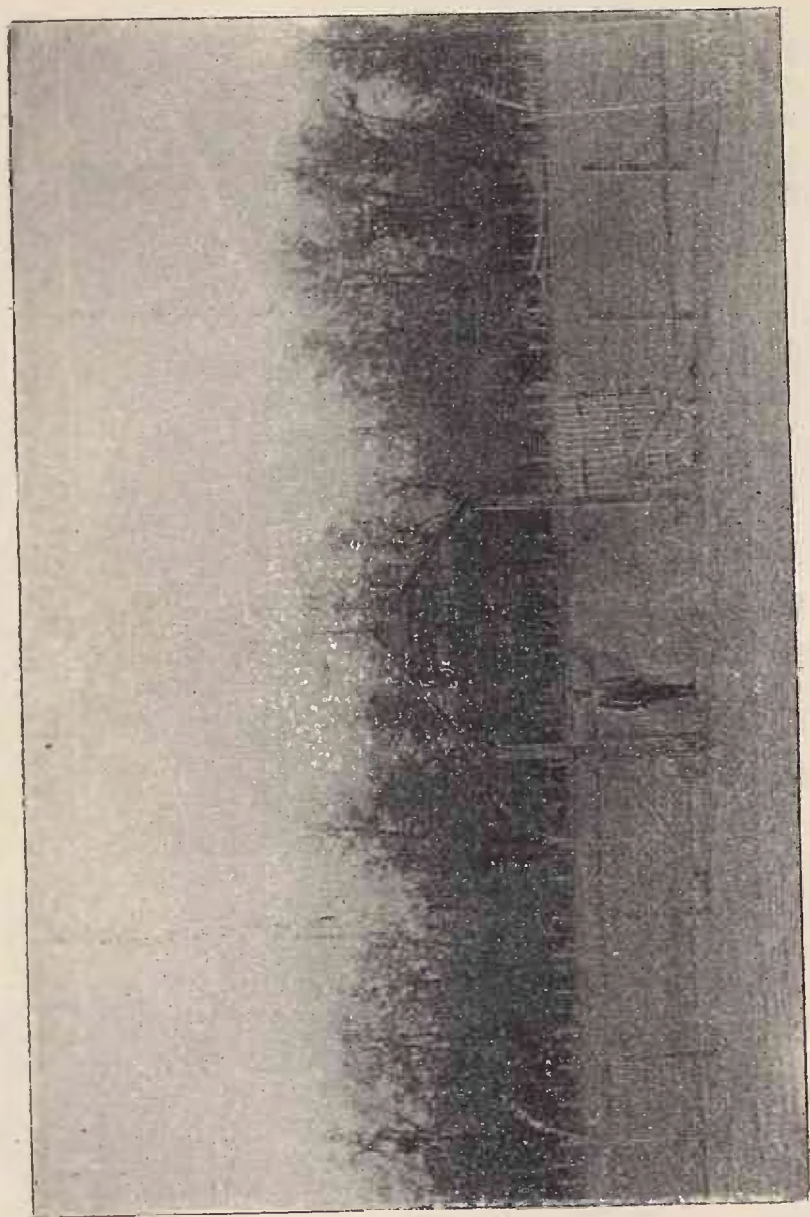
Ucenicii fabricelor se recrutează exclusiv dintre ab-

Casa de administrație de pe Domeniul Coroanei „Sadova“.

O școală de pe Domeniul Coroanei „Sadova“

Pepiniera silvică de pe Domeniul Coroanei „Sadova”.

solvenții școlii primare din sat. Locuitorii se ocupă cu lucrul cânepei și al inului. Se fac și rogojini.

În interesul locuitorilor de pe Domenin, s'au făcut patru localuri de școală și trei de primărie. Pe lângă școli s'au întemeiat ateliere, dându-li-se în acelaș timp și terenuri pentru grădini școlare. Vom cită apoi că funcționează școale de adulți și că banca «Vasile Alecsandri» are un capital de peste 20.000 lei și a adunat 300 de membri săteni.

Domeniul acesta are și o pădure în lunca Jiului. De aci se taie lemne pentru foc și pentru lucru.

R.

TÂLCUIREA LEGILOR

DESPRE DREPTURI

rin vorba «*drept*» se înțelege:

1) o parte, or toate legile unei țări. Așă când se zice, bună-oară, dreptul românesc, franțuzesc ș. a. se înțelege adunătura tuturor legilor din aceste țări.

Dreptul e *scris* și *nescris* sau *firesc*. Scris e dreptul pe care îl găsim în legi; iar firesc acela care e sădit în orice minte sănătoasă. Între unul și altul e deosebit mare: căci pe când cel firesc e văzut de fiecare în chip deosebit și se schimbă dela om la om, dreptul scris e unul și acelaș pentru toți locuitorii țării. De aceea, de multe ori nu tot ce ne pare nouă că e drept după chibzuința noastră poate fi drept și după lege. Dreptul firesc se aseamănă mai mult cu învățăturile religiei și cu sfaturile morale ale creștinismului, decât cu cel scris. E adevărat însă că și dreptul scris tinde să-și mărească tot mai mult hotarele, cuprinzând în el cât mai multe din drepturile firești. Unul face părția pe care vine să pășească mai curând sau mai târziu celalt. Partea folositoare a dreptului scris este că el are ca armă de constrângere pedeapsa pentru cel care îl nesocotește; pe câtă vreme cel firesc rămâne în sarcina sufletului nostru, și numai muștrarea vine rare ori să ne chinuiască pentru neîndeplinirea lui.

Cercetat mai de aproape, dreptul este iarăși de două feluri: *drept public sau obștesc* și *drept privat sau casnic*.

A) Dreptul public sau obștesc cuprinde toate legile, pe cari stăpânirea le-a făcut pentru bunul ei mers, punându-le la temelie.

orcărei dezvoltări a sale, de pildă legile după cari se fac alegerile, se îndeplinește serviciul militar, se strâng dările ce datoresc toți locuitorii țării, ș. a. El cuprinde pe lângă acele legi, cari fac orânduială înăuntrul țării, și legi cari regulează afacerile din afară ale statului de unde și împărțirea lui în drept public (obștesc) din afară și drept public (obștesc) dinăutru.

a) Dreptul public (obștesc) din afară cuprinde legile, cari hotărăsc legăturile dintre diferitele state or nații — de unde și numele de internațional — precum și dintre supușii unora și al altora, bunăoară ele arată felul în care se pornesc războaiele și se încheie pacea or îndatorirea de a da prinși pe fugarii rău făcători ș. a. Mai demult, când nu se vorbea de nație și stat, acest drept se numea dreptul popoarelor sau al ginților, și, fiindcă nu erau legi pe cari să se întemeeze, el se cufundă aproape cu dreptul firesc al omului.

b) Dreptul public (obștesc) dinăutru sau intern hotărăște legăturile dintre supușii țării și puterea cărmuitoare. El cuprinde la rândul-i trei sub-împărțiri :

1) *Dreptul penal* arată faptele de cari să se ferească omul spre a nu săvârși contravenții (simple abateri dela lege) delicta (abateri mai mari) or crime (abateri grele de tot) a arată felul cum se cercetează, cum se judecă și cum se pedepsește fiecare fel de abatere, de unde și numele lui de drept penal (pedepsitor).

2) *Dreptul administrativ* cuprinde legile, cari tind la păstrarea unei buni orândueli în țară. Aceste legi arată în ce măsură pot să întrebuinteze puterile date lor comunele, județele și ministerele și pe ce cale, să deslege toate afacerile dintre ele și cetățeni. Insuși numele lui însemnează conducător, cărmuitor.

3) *Subt dreptul constituțional* se înțelege acea lege mare, adică Constituția, cari regulează puterile statului și hotărăște întinderea drepturilor cetățenești.

B) Dreptul privat sau casnic cuprinde în el următoarele drepturi:

1) *Dreptul religios sau canonic*, în care intră pravila lui Matei Basarab ș. a. se îndeletnicește cu rânduelile slujbei Dumnezești și stabilește purtarea statului față de biserică

2) *Dreptul cetățenesc sau civil*, (dela cuvântul «cives» care înseamnă cetățean) cuprinde legile, după cari se închee și se deschee toate legăturile și afacerile, pe cari le fac locuitorii țării între ei, precum: căsătoria, divorțul, vânzări, arende ș. a.

3) *Dreptul comercial* are în vedere toate afacerile dintre diferiți oameni, dar numai acele afaceri cu cari se îndeletnicesc comercianții. Se găsește prin urmare aci o mână de legi, făcute anume pentru înlesnirea negoțului.

4) *Procedura civilă și comercială*, cuprinde o adunătură de reguli, cari arată toate amănuntele, ce trebuie să îndeplinească aceia cari vor să facă o afacere civilă or comercială; arată cari sunt judecătorii înaintea cărora să se ducă oamenii pentru feluritele lor nevoi, și mai arată și chipul cum se judecă, cum se dă o hotărîre și cum se urmărește ea.

II) In afară de adunarea de legi, prin «drept» se înțelege și ceea ce izvorăște din lege. El este dar și o umbră a legii, un fruct ce crește pe tulpina ei; este ceea ce ține ea subt scutu-i, pentru

persoana și avutul nostru, de unde și împărțirea drepturilor în: *drepturi personale și drepturi reale*.

Prin drepturi reale se înțelege, bunăoară, dreptul de a stăpâni un pământ, de a moșteni o casă, ș. a. Aceste drepturi, fiind legate de bunuri, iar nu de persoana noastră, pot trece din mână 'n mână, prin vânzare, ipotecă, ș. a. fără să piardă ceva din valoarea lor. Pe când cele dintâi sunt alipite de anumiți inși, nu pot fi date altora și-și pierd puterea, când cel care le deține pierde din vaza sa. Din pricina asta ele se numesc drepturi personale.

Regularea celor dintâi feluri de drepturi cade în sarcina dreptului civil și comercial cu procedura lor. Spre deosebire de cum eră la strămoșii noștri Romani, unde se bucurau de ele numai adevărații cetățeni (*cives*), aceste drepturi la noi sunt date de o potrivă atât Românilor cât și străinilor, în afară de dreptul de a deveni proprietari la țară, care drept este oprit celor din urmă.

Cu drepturile personale se indeletnicește dreptul constituțional, sau mai bine zis Constituția. Acestea sunt la rândul lor de două feluri:

Unele numite *publice* adică date tuturor locuitorilor țării, mai zise și *individuale* pentru faptul că le are tot omul, fără deosebire de naționalitate or credință religioasă. Ele se nasc și mor odată cu omul; de aceea ele sunt cunoscute și supt numirea de drepturile omului. Ca pildă de acest fel de drepturi avem: libertatea individuală, libertatea conștiinței ș. a.

Altele, numite *politice*, sunt adevărată drepturi personale, drepturi hărăzite numai Românilor și anume bărbaților vârstnicii și cu purtări bune în lume, cum e bunăoară dreptul de alegător sau de a fi ales într'una din dregătoriile țarei.

M. Lungianu.

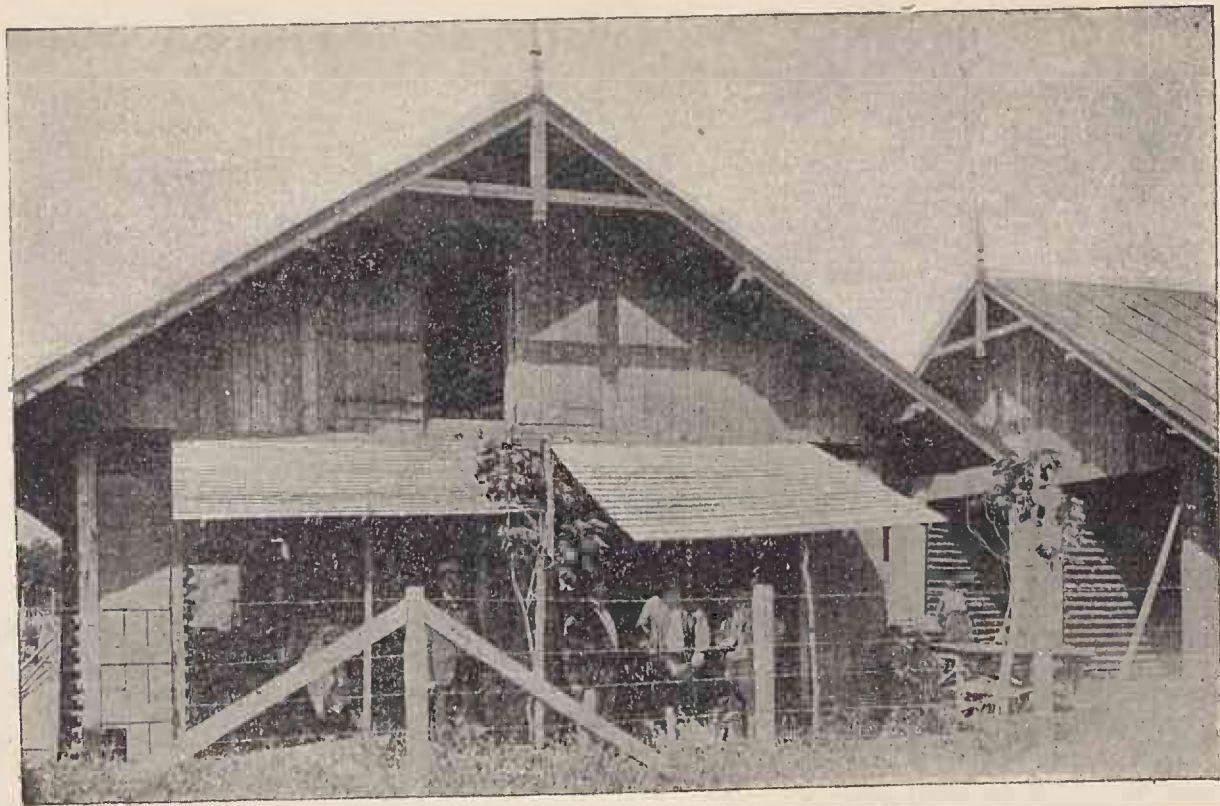
Ca să alungăm muștele dela grajduri.

Neapărat, lucrul cel mai bun ar fi să avem grijă să punem var nestins, calaican topit ori apă cu acid fenic în gunoiul și în udul vitelor. Am împiedeca astfel reutatea dela izvor; căci muștele își pun ouăle în gunoiu și tot în gunoiu și ud trăește mușița din care mai apoi se fac muștele, după cum fluturii se fac din omizi ori cărăbușii (găinușele) din viermii cei groși, albi cu negru la cele două capete ale trupului, pe cari îi vedem când răsturnăm brazdele.

Dacă inse au apucat a se incuibă și prăsi de-au umplut grajdul și năvălesc și în casă, putem să le alungăm, atârnând la ușa grajdului sau în grajd o oală cu vre-o patru chilograme de gudron dela drogherie.

Zice că fug de miros.

Neapărat că turnăm calaican și celealalte bunătăți, cum spu-sei.

Șopron pentru uscat țigla de pe Domeniul Coroanei „Sadova“

Poetul Cârlova

oetul Vasile Cârlova a scris pe la anul 1830 vr'o câteva poezii numai, dar ele i-au immortalizat pentru veci numele. De ce? El aducea o notă nouă în săraca literatură românească de pe atunci, literatură care numără numai poezii de Eliade, de Paris Momuleanu, de Iancu Văcărescu și care până la acel an, erau cam pe acelaș ton, cam sarbede. Vasile Cârlova, tânăr ofițer de cavalerie în tânăra noastră armată națională, a atins pe o coardă nouă, entuziastă, notele patriotismului celui mai înfocat, și a făcut atâta mișcare în public versurile lui, în cât chiar marele prozator moldovean Costache Negruzzi a prins gustul de a face versuri numai și numai după citirea bucăților lui Cârlova. Ce-a scris inimosul ofițer? *Marșul Oștirea românești* ce are într'insul într'adevăr ceva milităresc și se deosebește mult de al lui I. Văcărescu:

Dragii mei copii rășboinici, ascultare mumei dați,
Iată vreme, mic și mare armele să 'mbrățișați,

Strigând toți c'o glăsuire,

Spre a mumei fericire:

S'alergăm de obște frați.

Cerul vouă vă deschide un drum foarte lăudat,

Ca să mergeți cu pas mare către slavă ne'ncetat.

Fie-vă, copii, aminte,

Că Europa însăși simte

În ce cale ați intrat.

Glasul patriei să sune în auzul tuturilor,

Strigând vouă: «Lenevirea rușinată sub picior!»

Toți acuma c'o mișcare,

Spre a noastră înălțare

Să dați mână de-ajutor.

Acea armă ruginită și ascunsă în mormânt,

Brațurile să 'nferbinte, iasă iarăși pe pământ.

Tinerimea s'o încunune

Cu izbânde foarte bune,

Pe ea facă jurământ.

Înainte fleșcărui îndestul v'ați umilit,

Îndestul și lenevirea în somn greu v'a stăpânit.

Acea soartă fără milă,

Sau de voie sau de silă,

În sfârșit v'a slobozit.

Priviți slava de aproape; voi în urmă-i ați călcat

Și pe fruntea fleșcărui raza ei a luminat.

Deci, la arme dați năvală

Și la rând eșiți cu fală,

Corbul iată s'a nălțat!

Și mai departe :

Vitejia și răbdarea aici încă moștenesc,
 Încă curge printre vine acel sânge strămoșesc

Ce la vreme se arată,
 De nu pierе niciodată,
 Ca un dar dumnezeesc.

Pe câmpia românească o tăcere, până când,
 Până când de arme plină să nu sune când și când,
 Și p'a căreia lungime
 Să nu iasă cu iuțime
 Cetele mereu la rând?

Aici, școala biruinței într'o vreme a stătut,
 Ale căreia ruine se văd încă vechi de mult.

Dar acum fără zăbavă
 Acea strămoșească slavă,
 E să vie în minut.

Glasul nostru strigând «slavă» pe strămoși a deșteptat
 Și umbrele în veci tăcute
 Ștau cât colo nevăzute,
 Privind corbul înălțat.

Ce privire dulce mie! Steagul fâlfâie în vânt,
 Armele lucesc veri unde slava ese din mormânt,
 Tinerimea îndrăzneată
 Mândră, falnică, măreață,
 Ușor calcă pe pământ.

Lacrimă de bucurie curge, curge ne încetat!

Veacuri sunt de când ascunsă pe-al meu sân tu n'ai picat!
 Arma iată că lucește,
 Slava iată că zâmbește,
 Corbul iată s'a 'nălțat!

După un secol de fanarioți cari desființaseră armata națională pentru scopuri bine știute, redobândeam în fine oaste a țării noastre.

Iși închipue orcine ce efect puternic a avut Marșul lui Carlova în acele vremuri!

Dar *Păstorul Intristat*? Cine nu l-a cântat mai bine de treizeci de ani pe frumoasa melodie ce i s'a făcut de un necunoscut?

Un păstor tânăr, frumos la față,
 Plin de măhnire, cu glas duios,
 Cântă din fluer jos pe verdeață,
 Subt umbra deasă de pom stufos.
 De multe versuri spuse cu jale,
 Uimite toate sta împrejur;
 Râul oprise apa din cale,
 Vântul tăcuse din lin murmur.

Intrerup aci frumoasa bucată spre a da ceva din *Ruinele Târgoviștei* :

POETUL CARLOVA

(după un portret publicat de «Revista Nouă»).

O ziduri întristate! O monument slăvit:
 În ce mărire naltă și voi ați strălucit,
 Pe când un soare dulce și mult mai fericit
 Iși revărsă lumina p'acest pământ robit!
 Așa și eu acuma în viscol de dureri,
 La voi spre ușurință cu triste viu păreri.
 Nici muzelor cântare, nici milă voiu din cer,
 O Patrie a plânge cu multă jale cer!
 La voi, la voi nădejde eu am de ajutor:
 Voi sunteți de cuvinte și de idei izvor.

· · · · ·

Peste tot Cârlova a scris cinci poezii pe care-i le-a publicat Eliade în gazeta sa *Curierul Românesc* pe la 1830—1839. Se crede că el a mai scris și altele cari s'au pierdut, precum s'au pierdut și poeziile cele dintâi alcătuite în grecește.

A mai publicat și un act din *Zaira* lui Voltaire.

La vârsta de optsprezece ani a scris *pe Ruinele Târgoviștei* și la vârsta de douăzeci și doi de ani încetă din viață.

Cu trei zile înainte de moarte a cerut dela soldatul său de ordonanță Florea să-i aducă calul pe care l-a mângâiat, l-a sărutat și a cerut ca dac'o muri, să ducă pe Bălan după dânsul până la locașul de veci și apoi să-l ia Florea.

Poetul Cârlova n'are nici un monument cât de mic.

D. Teleor.

DELA SATE

Zilele trecute d-l I. Kalinderu a fost în comuna Ciulnița-Eustatiad din județul Muscel.

D-sa fiind rudă a decedatului Mihail Eustatiad, se interesează regulat de starea școlii și bisericii din localitate, întemeiate de numitul filantrop, care a lăsat toată averea sa în scopuri de binefacere.

Astfel Mihail Eustatiad a clădit școala din Ciulnița-Eustatiad în 1890 și a îngrijit toată viața de întreținerea ei, iar la moarte i-a lăsat prin Cassa Școalelor un fond de 20.000 lei, din al cărui venit, 50 lei se dau la premii, 250 lei se dau la începutul fiecărui an școlar, pentru îmbrăcăminte și cărți elevilor sărmani, iar cu restul se fac reparațiuni și se înzestreză școala cu materialul necesar.

În asemenea condițiuni și condusă de d-l institutor I. N. Rodoș cu d-na Rodoș, școala a progresat neîncetat, numărând azi 127 elevi și eleve. Dela întemeiere școala a dat 141 de absolvenți, din care cei mai sărguitori au urmat învățătura, parte din ei ajungând la facultate; alții au îmbrățișat comerțul, meseriile, iar cei mai mulți au rămas la vetrele lor, îndeletnicindu-se cu agricultura. Unii din aceștia urmează să citească cărți din biblioteca școlară.

Școala are două grădini: într-una se cultivă pomi roditori, zarzavaturi, legume, flori, iar în cealaltă se face cultură rațională de cereale cartofi, plante de nutreț, etc. Se predă și lucrul manual, constând din

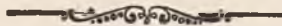
obiecte și unelte caznice, cum și instrucția militară, pe care elevii o urmează cu multă plăcere.

În sfârșit d-l și d-na Rodoș se străduiesc tot atât la îndrumarea locuitorilor, pe cari, după indemnul dat de răposatul întru fericire, îi povățuiesc fără preget și îi călăuzesc pe calea progresului.

În toamna trecută au înființat o bancă școlară, care numără azi 44 de elevi și la care se depune 40—60 lei lunar. Acești bani se varsă la banca populară, iar la eșirea din școală se dă elevilor livretul și partida deschisă la bancă.

Banca populară cu 200 membri și un capital de 24.000 lei, încă e în plină dezvoltare, așa că comuna Ciulnița-Eustatiad, de unde în 1890 n'avea nici școală, se mândrește azi cu o școală frumoasă, cu biserică minunată, zidită tot de mult regretatul Eustatiad, care i-a lăsat și un fond de 100.000 lei pentru întreținere și cu bancă populară. Mai îmbucurător este, că locuitorii înțeleg lesne orice spre binele lor, că au început de mai mult timp să lucreze pământul sistematic, să cultive zarzavat, și să planteze și altoiască vie, într'o măsură cum nu se practică nicăieri, în împrejurimi.

Un îmbold puternic la toate acestea au fost și sunt însă și sfaturile și ajutorul d-lui Kalinderu, care se interesează de-aproape de această comună.

INFORMAȚIUNI

— Comisia însărcinată de Ministerul instrucțiunii cu cercetarea manuscriselor de abecedare și cărți de citire pentru școlile primare și-a terminat lucrările. Iată numele autorilor ale căror lucrări au fost recomandate pentru premiere.

Abecedare. — 1) N. Nicolaescu și Gr. Teodosiu, institutori în Capitală; 2) C. Stan, învățător în comuna Humulești, din P.-Neamțu; 3) Juarez Movilă, institutor în Capitală; 4) I. Ciorănescu, învățător în comuna Moroeni, din jud. Dâmbovița.

Cărți de citire. — Pentru cl. II urbană, și divizia II rurală: 1) George Coșbuc, G. Dima, Gh. N. Costescu și G. Stoinescu; 2) Petre Dulfu, Gh. Chelaru și D. Cristescu. Pentru cl. III urbană și divizia III rurală anul I. 1) George Coșbuc, G. Costescu, G. Stoinescu și Dima. 1) C. Stan și Gh. Simionescu. Pentru cl. IV și divizia III rurală, 1) G. Coșbuc, G. Dima, G. N. Costescu și G. Stoinescu, 2) Scraba, Gr. Teodosiu, Șt. Negulescu, 3) C. Stan și G. Simionescu.

— Duminică 8 Iunie a avut loc la Arenele Romane din București serbarea școlară de gimnastică a școlilor secundare. Au luat parte toate școalele secundare de băieți din Capitală și școala normală Elena Doamna, precum și elevele școlii secundare Gr. II internat.

Elevii școalelor au plecat la orele 4 jum. p. m. din grădina Cismigiu, cu drapel și în frunte muzica regimentului 6 Mihai-Viteazul.

Elevii au ajuns la orele 5 la arene unde au defilat în fața d-lui Sp. Haret, ministrul instrucțiunii.

S'au executat exerciții libere, exerciții de ordine și exerciții la aparate.

— Ziarele de peste munți anunță că limba română se va introduce ca studiu obligator la școalele normale de institutori din Cluj, Arad și Temișoara, pentru ca învățătorii trimiși în ținuturile locuite de români să poată face spor mai mare în limba maghiară, având mijlocul de a se înțelege cu copiii de români.

— Ministerul instrucției a înaintat direcțiunilor școalelor de agricultură și meserii din țară, o circulară prin care le aduce la cunoștință că în Iulie 1909, urmând să se deschidă expoziția generală a școlilor de agricultură și meserii să ia măsuri ca să se lucreze obiecte demne de a figura la această expoziție.

— Ministerul instrucției a numit o comisie compusă din d-nii D. Ionescu, inspectorul învățământului gimnasticei, M. Tănăsescu inspectorul muzical și Marin Demetrescu directorul liceului Lazăr din Capitală, care să alcătuească un regulament pentru serbările școlare.

Bibliografie.

— Au apărut: Nuvele de *Gorki*, traducere de d-nă *Lia Hărsu* (Biblioteca pentru Toți No. 331, Prețul 30 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară

— *Duelistiul de Turghenief* traducere de *Ludovic Dauș*. «Biblioteca pentru Toți», No. 332, Prețul 30 bani.

De vânzare la toate librăriile din țară.

Catalogul complet al «Bibliotecii pentru Toți» a se cere la librăria editoare «Leon Alcalay», București.

— Biblioteca Politică No. 2 tratând despre *Generalul Florescu*. No. 3, tratând despre *Ion Brătianu*. Biblioteca Politică dă biografiile oamenilor politici de frunte ai țării noastre și extrase din cuvântările lor mai însemnate.

Biblioteca a mai publicat un număr despre *Alexandru Lahovary*. Prețul unei broșuri este 30 bani.

LICITAȚIUNI

— Se vor ține la Eforie la orele 10 a. m. licitațiile de mai jos :

1)	La 17 Iunie 1908	pentru reparații la Spitalele Ploești și Mărcuța.
2)	» 18 » » » » » » »	Colțea.
3)	» 19 » » » » » » »	de Copii.
4)	» 19 » » » » » » »	jimblă și pâine.
5)	» 20 » » » » » » »	reparații la Ospiciul Mărcuța.
6)	» 21 » » » » » » »	Pantelimon.
7)	» 21 » » » » » » »	vin.
8)	» 23 » » » » » » »	untură.
9)	» 23 » » » » » » »	făină și griș.
10)	» 25 » » » » » » »	reparații la Spitalul Filantropia.
11)	» 26 » » » » » » »	obiecte diverse.
12)	» 27 » » » » » » »	geamlăc la Spitalul Colentina.
13)	» 27 » » » » » » »	săpun și seu topit,
14)	» 30 » » » » » » »	pae.
15)	» 30 » » » » » » »	făină și ovăz.
16)	» 1 Iulie » » » » » » »	coaks.
17)	» 1 » » » » » » »	lemn la Spitalul Ploești.

— La 26 Iunie 1908, ora 10 $\frac{1}{2}$ a. m. pentru darea în întreprindere a construirii:

Județul Argeș (moșia Lunca Mârghia).

1)	Una magazie de bucate,	devizul în sumă de lei 3.326,00.
2)	Un pătul » » » » » » » »	2.674,00.

Județul Buzău (moșia Amaru).

1)	Una magazie de bucate,	devizul în sumă de lei 6.113,40.
2)	Un pătul, » » » » » » » »	3.886,50.

— La 15 Iulie 1908, ora 10 $\frac{1}{2}$ a. m. pentru vânzarea de veci a loturilor din Sinaia mai jos notate cât și la Primăria comunei Sinaia în aceeași zi și oră și anume :

Strada Brătianu.

1)	Lotul No. 2 în suprafață de 1270 m. p. garanție provizorie lei 600
2)	» » 7 » 1309 » » » » 700.
3)	» » 8 » 1140 » » » » 500.
4)	» » 9 » 1225 » » » » 900.
5)	» » 11 » 1093 » » » » 500.
6)	» » 12 » 1010 » » » » 500.
7)	» » 27 » 965 » » » » 800.

Bulevardul Ghika.

8)	» » 26 » 872 » » » » 3000.
----	----------------------------

Strada Cășeriei.

9)	» » 2 » 2065 » » » » 500
10)	» » 3 » 1720 » » » » 650
11)	» » 4 » 1880 » » » » 700
12)	» » 5 » 1285 » » » » 300
13)	» » 6 » 1485 » » » » 350
14)	» » 7 » 2375 » » » » 900
15)	» » 8 » 1860 » » » » 700
16)	» » 9 » 1825 » » » » 700
17)	» » 10 » 1317 » » » » 500
18)	» » 11 » 1950 » » » » 750
19)	» » 13 » 1050 » » » » 500
20)	» » 13 » 990 » » » » 380
21)	» » 15 » 1003 » » » » 350
22)	» » 16 » 1063 » » » » 400
23)	» » 17 » 1511 » » » » 400
24)	» » 18 » 1361 » » » » 500
25)	» » 19 » 1105 » » » » 400
26)	» » 10 » 1275 » » » » 450
27)	» » 21 » 1213 » » » » 450
28)	» » 22 » 1100 » » » » 400

Strada Primăriei.

29) Lotul No. . . în suprafață de 2200 m. p. garanție provizorie lei. 1100.

Șoseaua Variantă Ploești-Predeal.

30) Lotul în suprafață de 1127 m. p. luat din stăpânirea d-lui Schifflercs, garanție provizorie lei 450.

31) Locul din strada *piața veche* alături de proprietatea d-lui D. Cucu, în întindere de 98 m. p. garanție provizorie lei 150.

Supraoferte și oferte condiționale nu se primesc,

Condițiunile speciale, precum și orice informațiuni se pot lua la Serv. Domenial, secția Bunurilor, în toate zilele de lucru, între orele 10^{1/2}—12^{1/2} a. m.

Licitațiile se vor ține conform art. 72-83 din legea comptabilității publice.

Cum se poate cunoaște o vită că nu este sănătoasă?

Stă tristă, nu mănâncă, bea apă multă sau în unele cazuri nu bea de loc; nu rumegă. Părul este sbârlit, uscat și fără lustru. Ochii îi sunt stinși, urechile blegoșate. Pielea este ca'dă, iar dacă introducem mâna în gura animalului, arde ca focul, ciace ne arată că are «febră» sau «călduri» (friguri). Suflă greu, inima bate repede.

(«Veterinarul»).

„S T E A U A“

Societatea «*Steaua*» are de scop a lucra pentru întinderea învățaturii în popor, prin tipărirea și răspândirea de scrieri și publicații morale, patriotice și de folos practic, și pentru împiedecarea, prin toate mijloacele legiuite, a răspândirii de scrieri și publicații imorale, sau cu tendințe contrarii statului și ideii naționale române.

Cotizația este de cel puțin *doi lei* pe an, iar pentru învățători, preoți rurali și săteni, de cel puțin *un leu* pe an. Fie-care membru este îndatorat ca, în col d'întâiu an după primirea sa, să facă a se primi în Societate cel puțin alți doi membri noi.

Cererile de înscriere, însoțite de cotizația pe un an, se pot adresa d-lui *Spiru C. Haret*, strada Verde, București.

Comitetul: *Președinte*, Ioan Kalinderu, *Membru al Academiei Române*. — *Vice-președinte*, Șava Șomănescu, mare proprietar, fost senator. — *Administrator și casier*, Spiru C. Haret, *Ministru, profesor universitar*. — *Secretar*, Const. Bănu, *profesor secundar, fost inspector școlar*. — *Membrii*: Petre Gârboviceanu, *Administrator al Casei Sf. Biserici Aulocefale Ortodoxe Române, profesor la Seminarul Central și director al Șc. Normale a Societății pentru învățatura poporului român*; I. Dimitrescu Procopie, *senator, fost Primar al Capitalei*; M. Vlădescu, *fost Ministru, profesor universitar*; Cristu S. Negoescu, *fost administrator al Casei Școalelor, profesor secundar*; Pompiliu Ellade, *profesor universitar*. — *Cenzori*, Const. Alimăneșteanu, *inginer de mine*; *Preotul econom* Const. Ionescu, *profesor secundar*; Const. Alexandrescu, *institutor*.

Membri înscriși și cotizațiuni plătite (urmare).

Nicolae Diaconescu (Dudu), 1 leu; Gh. I. Tănăsescu (Băra-Bercioiu), 1 leu; Ion Litescu (Aposol-Olt), 1 leu; R. I. Plapceanu (Circasovni), 1 leu; D. R. Dumitrescu (Motoești), 1 leu; G. B. Constantinescu (Mierlești), 1 leu; Dem. C. Verdeș (Suica-Suica), 1 leu; M. Teodorescu (Vusoara), 1 leu; I. Olănescu (Dumitrești), 1 leu; C. Predescu (Stoicânești), 1 leu; V. Marinescu (Ibănești), 1 leu; B. Rădulescu (Șuica-Feiuș), 1 leu; I. Dumitrescu (Crăciu de jos), 1 leu; C. Niculescu (Titulești), 1 leu; I. Grigorescu (Urși), 1 leu; D. Mitulescu (Buzești), 1 leu; Mateiu Nițulescu (Seaca), 1 leu; Pr. St. D. Bărcănescu (Vâlcele), 1 leu; Gh. Ionescu (Beciu), 1 leu; D-tru Nicolescu (Tezliu), 1 leu; Gh. Popescu (Corbu-Buzești), 1 leu; M. Ionescu (Tempeni), 1 leu; C-tin Ștefănescu (Alimănești), 1 leu; Maria Gambescu (Osica de sus), 1 leu; Elena Stănculescu (Cotcana), 1 leu; Nicolino Popescu (Vulturești), 1 leu; Mih. Ionescu (Bălteni), 1 leu; Elena Șerbănescu (Spineni), 1 leu; Mad. Bellu (Piatra-Olt), 1 leu; Vioricu Popescu (Drăgănești), 1 leu; Pr. D. Cioriceanu (Mereni-Olt), 1 leu; G. Marinescu (Valea Merilor), 1 leu; Alex. Dimescu (Ūrsoaia), 1 leu; Pr. M. Popescu (Bărcănești), 1 leu; Sm. Vergulescu (Isovoarele), 1 leu; Radu Nițulescu (Chilia), 1 leu; D-tru Georgescu (Potcoava), 1 leu; D-l Maior Teodoru (Slatina), 2 lei; D-l Inginer Davidescu (București), 2 lei; Popovici (Dăneasa), 1 leu; Hrirtea Șerbănescu (Albeștii-V. Secui), 1 leu; I. B. Niculescu (Văleni), 1 leu; Crivianu Marin (Găneasa), 1 leu; Căpitan Popescu (Slatina), 2 lei; Mircea Costopol (Director, Pref. Olt), 2 lei; Nicolae Predescu (student în drept), 2 lei; D. Voinescu (șef de birou la Prefectura Olt), 3 lei.

Numărul membrilor înscriși în cursul anului 1908 este de 663, iar veniturile societății, tot în acest timp, sunt de 2463.

(Va urma în numărul viitor.)

SOCIETATE IN COMANDITĂ

WEIL, JOSEPH & Co. Succ.

BUCUREȘTI, Str. Smârdan No. 5, Casa Țăranu.

Mare depozit de unelte și

Mașini agricole și industriale

•• SPECIALTĂȚI BREVETATE ••

Recomandă Domnilor Agricultori:

Pluguri de oțel originale Bücher de tot felul.

Grape de oțel originale Bücher mișcătoare, nemișcătoare, lanțate și canadiene cu arcuri ultima noutate

Garnituri de treierat din renumita fabrică *Hofherr & Schrantz* Viena, cele mai solide și cele mai bune în funcțiune.

Batoze de porumb cu abur, brevetate «Casali», din aceeași fabrică, cele mai căutate.

Vânturători No. 5 pe 4 roate de transport, originale *Hofherr & Schrantz*, Viena.

Trioare originale Heid, Stockerau brevetate, cu ventilație și table frezuite, toate mărimile.

Semănătoare prin împărășieră, originale *Hofherr & Schrantz*, 1,80 m. lățime, ultimul model perfectiționat.*

* Semănătoarele în rânduri, celebra marcă *Unicum Drill*, brevetate, originale *Melichar*; cu aparat de semănat prin lingurițe de oțel nichelate extra-solide, a căror rezistență o garantăm zece ani de zile. (Ferișivă de semănătoare cu roțișe canelate, cari ușor expun semințele vătămării.

Prese hydraulice de vin, Teascuri și zdrobitoare de struguri din fabrica specială *Merrem & Knötgen*, Wittlich, Germania.

Motoare Austriace de precizie pentru combustibil benzina din fabrica *Osers & Bauer*, Viena.

Mori pe postament de stejar din fabrica *Hofherr & Schrantz*.

Pietre de moară din fabrica *Société Générale Meulière*. La Ferté sous Jouarre, Franța prima calitate, compuse din patru bucași întregi fără pept, etc., etc., etc.

PREȚURI ȘI CONDIȚIUNI DE PLATA FAVORABILE

Se garantează soliditate și buna funcțiune

Cataloge la cerere gratis și franco